

WEWNĄTRZSZKOLNY PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**Publiczna Szkoła Podstawowa
Im. Żołnierzy AK 72 Pułku Piechoty
w Mniszku**

Rok szkolny 2020/2021

Opracował: Mateusz Farbiszewski

Spis treści

Spis treści	2
I Podstawy prawne:.....	3
II Charakterystyka programu.....	3
III Cele szczegółowe szkolnego programu doradztwa zawodowego	4
Cele szczegółowe programu dla oddziałów 0-III	5
Cele szczegółowe programu dla oddziałów IV – VI	6
Cele szczegółowe programu dla oddziałów VII-VIII	8
IV Zadania przy realizacji programu	9
V Kierunki współpracy z uczniem	11
VI Kierunki współpracy z Radą Pedagogiczną	12
VII Współpraca z rodzicami	12
VIII Metody i formy pracy	13
IX Przewidywane efekty	14
X Badanie i ocena efektów	14
XI Ewaluacja programu	15
XII Bibliografia	15
XII Załączniki	17

I Podstawy prawne:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego.

Działania związane z przeprowadzeniem cyklu projektów związanych z szeroko pojętym doradztwem zawodowym reguluje rozporządzenie, które w swojej treści prezentuje warunki, sposób realizacji i organizację zajęć doradztwa zawodowego na poszczególnych etapach edukacyjnych.

Cel główny:

- przygotowanie uczniów do trafnego wyboru zawodu i dalszej drogi kształcenia

Cele szczegółowe:

- wdrażanie uczniów do samopoznania,
- umiejętność analizy swoich mocnych i słabych stron,
- pomoc w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących wyboru zawodu i szkoły,
- przygotowanie uczniów do radzenia sobie w sytuacjach trudnych: stres, problemy zdrowotne, bezrobocie,
- adaptacja do nowych warunków pracy,
- zachęcanie uczniów do poznania różnych grup zawodowych,
- przygotowanie rodziców do wspierania dzieci w podejmowaniu trafnych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

II Charakterystyka programu

Wewnątrzszkolny Program Doradztwa Zawodowego realizowany jest w Publicznej Szkole Podstawowej im. Żołnierzy AK 72 Pułku Piechoty w Mniszku. Zgodnie z podziałem, oddziały „0” oraz pierwszy etap edukacyjny (klasy I-III), realizują program w ramach preorientacji zawodowej. Drugi etap edukacyjny (klasy IV-VI), realizuje program jako orientację zawodową. Doradztwo zawodowe jest realizowane natomiast w klasach VII i VIII na podstawie przygotowanych przez doradcę zawodowego treści prezentowanych na odrębnej jednostce lekcyjnej (doradztwo zawodowe – 20 godzin).

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w klasach 0-VIII realizowane są zarówno przez wychowawców oddziałów 0-III jak i przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga szkolnego w klasach IV-VI jak i przez doradcę zawodowego w klasach VII-VIII. Działania wszystkich zespołów skierowane są na obszary takie jak:

1. Poznanie siebie – zainteresowania
2. Poznanie siebie – sposób spędzania wolnego czasu, hobby, umiejętności.
3. Określenie siebie w przyszłości

4. Zawody – zbiór zawodów i ich poznanie

5. Praca

Realizacja wewnątrzszkolnego programu doradztwa zawodowego jest spójna z celami kształcenia ogólnego i uwzględnia najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego jak i zadania szkoły. Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym realizowanym na każdej płaszczyźnie są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego uczniowie się uczą, a swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą zawodową. W program wpisuje się również kształtowanie kompetencji kluczowych, przewidzianych w ramach podstawy programowej (postawy: kreatywności, przedsiębiorczości, innowacyjności i współpracy zespołowej).

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII przewidują 20 godzin dydaktycznych podzielonych na dwa lata nauki (po 10 godz. dla klas VII i VIII w roku). Zajęcia prowadzone przez doradcę zawodowego pomogą uczniom i ich rodzicom w świadomej decyzji, dotyczącej dalszej ścieżki kształcenia, oraz trafnym wyborze przyszłego zawodu.

III Cele szczegółowe szkolnego programu doradztwa zawodowego

Na realizację szkolnego programu nauczania składają się cztery obszary zawierające treści programowe zajęć.

Poznanie własnych zasobów, gdzie uczniowie rozbudzają swoje pasje i sprawnie poruszają się wokół swoich zainteresowań i zdolności. Poznają swoje słabe i mocne strony, dzięki czemu analizują drogę swojej pracy nad rozwojem. Uczniowie, po zakończonych warsztatach, posiadają także wiedzę na temat swoich ograniczeń. Wiedzą także, jak skutecznie je niwelować w trakcie procesu edukacyjnego, trwającego zarówno w szkole, jak i poza nią. Analizują wszystkie aspekty dotyczące wyboru ścieżki rozwoju w tym wyznawane wartości, predyspozycje zawodowe czy stan zdrowia.

Świat zawodów i rynek pracy – uczniowie, przez ten moduł, poznają zawody i potrafią ocenić rynek pracy. Umiejętnie potrafią przetwarzać zdobyte przez siebie informacje o aktualnym standardzie rynku pracy, sprawnie poruszają się w tym obszarze przez analizę obecnej sytuacji gospodarczej. Umieją znaleźć oferty pracy, umiejętnie je selekcionują w zgodzie ze swoimi zainteresowaniami oraz potrzebami.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie – uczniowie znają system edukacyjny funkcjonujący w Polsce, znają inne formy uczenia się, potrafią wyszukiwać i przetwarzać informacje dotyczące placówek oświatowych, wymagań do kształcenia. Znają też zagadnienie uczenia się przez całe życie.

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych – uczniowie planują swoją ścieżkę edukacyjną, rozróżniają obszary edukacyjne oraz wybierają właściwą dla siebie drogę edukacyjną, będącą przepustką do kariery zawodowej.

Cele szczegółowe programu dla oddziałów 0-III

Jako preorientacja zawodowa w obszarach:

POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- a) opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać,
- b) prezentuje swoje zainteresowania na forum,
- c) podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi,
- d) podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach,
- e) podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- a) odgrywa różne role zawodowe w zabawie.
- b) podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach,
- c) opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach),
- d) omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje,
- e) opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu,
- f) posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- a) uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- b) wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- c) wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- a) opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- b) planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu;
- c) próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Sposobem realizacji programu jest wprowadzanie elementów preorientacji zawodowej na grunt wychowania wczesnoszkolnego jak i zajęć z wychowawcą w pierwszym etapie edukacyjnym. Elementy preorientacji i orientacji zawodowej wprowadzane mogą być również podczas działań, które wynikają z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej i są prowadzone na terenie placówki oświatowej.

W przestrzeń realizacji programu powinno zostać zaangażowane otoczenie społeczno-gospodarcze, w którym funkcjonuje uczeń i szkoła. W szczególności rekomenduje się silny udział rodziców w tworzeniu harmonogramu realizacji programu, na tym etapie edukacyjnym. Preorientacja i orientacja zawodowa powinny być ukierunkowane w szczególności na:

- a) budowanie szacunku do ludzi i pracy,
- b) umiejętność samoobsługi oraz kształtowanie postaw porządku, utrzymania ładu zarówno w bliższym jak i dalszym otoczeniu,
- c) wyzwaniu w dzieciach proaktywnych przekonań i postaw wobec edukacji i pracy,
- d) uczenie zasad etyki nauki i pracy.

Warunki programu nastawione są na eliminowanie stereotypowości w przyjmowaniu ról społecznych. W czasie realizacji kluczowych zadań programu WPDZ, dzieci powinny nabywać kompetencje w sposób naturalny, poprzez swobodę działań w trakcie zajęć czy podczas organizowania kącików tematycznych, tworzenia broszurek, gazetek czy podczas omawiania najbliższego środowiska dziecka. Zadania programu realizuje nauczyciel wychowawca, przez proste formy pogadanek, prezentacji czy gier i zabaw. Dopuszcza się organizowanie wycieczek do zakładów pracy, gdzie dzieciom unaocznione zostaje prawidłowe kształtowanie postaw zachowania się w miejscu pracy. Wskazane jest uczestnictwo dzieci w szeroko pojętej metodzie projektów, która kształtuje cechy szefów, liderów i uczy zarówno panowania nad grupą jak i funkcjonowania w niej. Projekt pozwala dostrzec dzieciom różnice w sposobie wykonywania pracy oraz w tym, iż edukacja jest nieodzownym elementem życia człowieka. Tu też warto kształtować postawę uczenia się przez całe życie tak, aby kompetencja ta ,od najmłodszych lat, była zakorzeniona w sposobie postrzegania świata przez dziecko. Na tym etapie edukacyjnym ciekawą rolę mogą odegrać spotkania z pasjonatami które uczą dzieci bezinteresowności, oceny możliwości czy rozwijają pasję do nauki.

Cele szczegółowe programu dla oddziałów IV –VI

Jako orientacja zawodowa w obszarach:

POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- a) określa własne zainteresowania i zdolności oraz kompetencje,
- b) wskazuje na mocne strony oraz możliwość ich wykorzystania,
- c) ocenia swoje działania formułując wnioski,
- d) prezentuje swoje zainteresowania na forum.

ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- a) wymienia różne grupy zawodowe,
- b) rozróżnia podstawową specyfikę różnych zawodów,
- c) wie, czym jest praca w życiu człowieka,
- d) podaje czynniki mające wpływ na podejmowane przez człowieka decyzje,
- e) wie czym we współczesnym świecie jest pieniądz, określa jego wartość i rolę.

RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- a) posługuje się różnymi metodami zdobywania wiedzy,
- b) samodzielnie dociera do potrzebnych mu informacji,
- c) wskazuje swoje mocne i słabe strony,
- d) wskazuje swoje upodobania przedmiotowe.

PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- a) opowiada o swoich planach,
- b) próbuje podejmować samodzielne decyzje, przewiduje ich konsekwencje,
- c) pracuje w grupie i potrafi określić działania zarówno swoje jak i grupy.

Warunki programu nastawione są na eliminowanie stereotypowości w przyjmowaniu ról społecznych. W czasie realizacji kluczowych zadań programu WPDZ, dzieci powinny nabywać kompetencje w sposób naturalny, poprzez swobodę działań w trakcie zajęć czy podczas organizowania broszurek, gazetek jak i omawiania najbliższego środowiska dziecka, w którym funkcjonuje. Zadania programu realizuje nauczyciel wychowawca przez formy pogadank, prezentacji czy gier i zabaw. Zaleca się kontynuowanie treści programowych podczas działań szkoły, związanych z realizowaniem doradztwa zawodowego (Dzień Pasji, Dzień Odkrywania Talentów, konkursy wiedzy o regionie). Dopuszcza się organizowanie wycieczek do zakładów pracy, gdzie dzieciom unaocznione zostaje prawidłowe kształtowanie postaw zachowania się w miejscu pracy. W realizację programu należy włączyć spotkania z ciekawymi osobami, związanymi z rynkiem lokalnym, które w formie warsztatów czy pogadank przybliżą społeczności szkolnej to, jak osiągać sukces, oraz jak budować swoją motywację w celu jego osiągnięcia. Wskazane jest uczestnictwo dzieci w szeroko pojętej metodzie projektów, która kształtuje cechy szefów, liderów i uczy zarówno panowania nad grupą jak i funkcjonowania w niej. Projekt pozwala dostrzec dzieciom różnice w sposobie wykonywania pracy oraz w tym, iż edukacja jest nieodzownym elementem życia człowieka. Tu też warto kształtować postawę uczenia się przez całe życie tak, aby kompetencja ta, od najmłodszych lat, była zakorzeniona w sposobie postrzegania świata przez dziecko. Przez procesy poznawania siebie, umiejętności proszenia o pomoc, nazywania problemów czy wychodzenia z konfliktów w dziecku tworzy się naturalnie:

- a) rozwijanie autorefleksji,
- b) umiejętność radzenia sobie w sytuacji stresowej,
- c) umiejętność nazywania swoich problemów,
- d) umiejętność nawiązywania kontaktów,
- e) umiejętność korzystania z pomocy,
- f) umiejętność bycia wytrwałym w dążeniu do swoich celów.

Dzięki tym umiejętnościom dziecko naturalnie przejmuje cechy przyszłego pracownika. Współtworzy opinię o sobie i o swoim środowisku. Potrafi dostrzegać problemy i szuka sposobów na ich rozwiązanie. Dzięki temu zostaje przygotowanie do rozpoczęcia działań, związanych z postrzeganiem siebie w przyszłości. Konflikt i umiejętność radzenia sobie ze stresem pokazuje rzeczy, które dziecko akceptuje oraz podkreśla, w jego opinii, elementy świata rzeczywistego, na które nie daje przyzwolenia.

Dzięki temu w klasach realizowane są wszystkie cztery obszary programu. Co więcej poprzez odgrywanie ról czy opisy wzorców, dzieci wraz z nauczycielem, pogłębiają wykazane w każdym z obszarów, elementy realizacji

programu. Działania programu na tym etapie kształcenia są bezpośrednio powiązane z treściami kształcenia ogólnego a dzięki temu uczeń:

- a) dostrzega związki między zdobywaniem wiedzy a jej późniejszym wykorzystaniem,
- b) wprowadza w swoją rzeczywistość marzenia związane z karierą zawodową,
- c) potrafi odnaleźć się w różnych sytuacjach,
- d) umie przewidywać skutki swoich działań.

Szczególną uwagę należy poświęcić współpracy z rodzicami, którzy na tym etapie edukacyjnym, pomagają swojemu dziecku w rozpoznaniu zawodowych preferencji, które służą do lepszego wyboru zarówno dalszej ścieżki edukacyjnej jak i wybrania skonkretyzowanego planu osiągnięcia sukcesu zawodowego. Dlatego zaleca się organizowanie spotkań z rodzicami, szczególnie w sytuacjach, gdzie rodzice mogą prezentować swoje zawody, swoje pasje oraz zamiłowania.

Cele szczegółowe programu dla oddziałów VII-VIII

Jako doradztwo zawodowe w obszarach:

POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- a) rozpoznaje własne zasoby i predyspozycje zawodowe,
- b) wie jak kształtują się jego zdolności i potrafi wyciągać z tego faktu wniosek,
- c) zna i rozumie swoje ograniczenia w kategoriach wyzwania do osiągnięcia sukcesu,
- d) określa swoje aspiracje oraz możliwe drogi osiągnięcia kariery.

ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- a) wyszukuje informacje o zawodach,
- b) charakteryzuje wybrane zawody uwzględniając ich cechy charakterystyczne oraz drogę do ich osiągnięcia,
- c) wie jak kształtuje się rynek pracy oraz opisuje aktualne tendencje rynkowe,
- d) porównuje zasoby własne z zasobami i wymaganiami rynku pracy.

RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- a) analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego,
- b) analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych,
- c) charakteryzuje strukturę systemu edukacji w Polsce,
- d) wie na czym polega uczenie się przez całe życie.

PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- d) planuje ścieżki kariery osobistej,
- e) określa swoje cele i nazywa swoje marzenia,

f) potrafi odnaleźć osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery.

Zgodnie z założeniami modułowej struktury programu w klasie VII i VIII realizowane są założenia ze wszystkich, przewidzianych rozporządzeniem MEN, czterech obszarów. Zajęcia te powinny być realizowane z wykorzystaniem metod aktywizujących, dobieranych do aktualnego wieku uczestników zajęć oraz ich rozwoju emocjonalnego. Na tym etapie rozwojowym uczniowie, razem z rozwojem emocjonalnym i społecznym, rozbudzają swoje zainteresowania. Rozpoczyna się określanie swoich preferencji zarówno na polu edukacyjnym, jak i na gruncie zainteresowań zawodowych. Dziecko zaczyna utożsamiać się z daną grupą, rozpoczyna się hierarchizowanie pojęć i wartości a także hierarchizacja określająca siebie w realnym świecie, otaczającym dziecko. Przewidziane treści i działania są połączone z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwia dostrzeżenie związków pomiędzy nauką, jej wartością a kształtowaniem swojej dalszej kariery.

W szkolnym programie WPDZ wszystkie zajęcia dostosowane do niego rozwijają zainteresowania uczniów klas VII-VIII i jednocześnie rozwijają kompetencje kluczowe, niezbędne do stworzenia podstaw dla samorealizacji dziecka i rozwoju osobistego. W programie WPDZ realizuje się:

- a) porozumiewanie się w języku ojczystym,
- b) porozumiewanie się w językach obcych,
- c) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- d) kompetencje informatyczne,
- e) umiejętność uczenia się,
- f) kompetencje społeczne i obywatelskie,
- g) inicjatywność i przedsiębiorczość,
- h) świadomość i ekspresja kulturalna,
- i) współpraca z rodzicami,
- j) współpraca z wychowawcami, nauczycielami, pedagogiem szkolnym.

Warunki programu nastawione są na eliminowanie stereotypowości w przyjmowaniu ról społecznych. W czasie realizacji kluczowych zadań programu WPDZ dzieci powinny nabywać kompetencje w sposób naturalny, poprzez swobodę działań w trakcie zajęć czy podczas organizowania kącików tematycznych, tworzenia broszurek, gazetek czy podczas omawiania najbliższego środowiska dziecka.

IV Zadania przy realizacji programu

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny

2.	Gromadzenie scenariuszy zajęć oraz tworzenie nowych dotyczących potrzeb doradczych	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny
3.	Prowadzenie rozmów z nauczycielami nt. uczniów uzdolnionych	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny
4.	Pomoc uczniowi w projektowaniu przyszłej ścieżki edukacyjno- zawodowej, wskazanie możliwości i form rozwijania indywidualnych zainteresowań i uzdolnień	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Przygotowanie informatorów, teczek zawodów, ulotek i broszur	Nauczyciele oddziałów	cały rok szkolny
2.	Tworzenie ściennej gazetki zawodów/ kącik zainteresowań	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy/uczniowie	cały rok szkolny
3.	Utworzenie zakładki oraz aktualizowanie zakładki- DORADZTWO ZAWODOWE na stronie internetowej szkoły	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny
5.	Wycieczki do zakładów pracy	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny
8.	Śledzenie zmian dotyczących doradztwa edukacyjno- zawodowego	Dyrektor, nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny
9.	Spotkania uczniów Szkoły z przedstawicielami różnych zawodów	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny

Obszar 3. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej.

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Prowadzenie zajęć z uczniami z wykorzystaniem aktywnych metod pracy	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny

3.	Zapraszanie przedstawicieli zawodów na zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy oddziałów	cały rok szkolny
4.	Organizacja warsztatów plastycznych, zawodowych	Nauczyciele oddziałów/wychowawcy/doradca zawodowy	cały rok szkolny

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę.

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Kontrolowanie zadań i terminów realizacji przeprowadzonych zadań.	Dyrektor	cały rok szkolny
2.	Aktualizowanie Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego	Dyrektor	cały rok szkolny

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego.

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Zapoznanie nauczycieli z planem wewnątrzszkolnego doradztwa edukacyjno-zawodowego	Dyrektor/ doradca zawodowy	sierpień
2.	Przedstawienie na Radzie Pedagogicznej sprawozdania z realizacją zadań zawartych w planie działań w zakresie doradztwa edukacyjno- zawodowego	Dyrektor/doradca zawodowy	czerwiec
3.	Udostępnienie nauczycielom scenariuszy zajęć, konspektów	Dyrektor/doradca zawodowy	cały rok szkolny
4.	Określenie zakresu współpracy przy realizacji Wewnętrzny Systemu Doradztwa zawodowego	Rada Pedagogiczna	wrzesień

V Kierunki współpracy z uczniem

- a) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje, pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- b) gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych oraz zawodowych dla danego poziomu edukacyjnego,

- c) wskazywanie uczniom, rodzicom oraz nauczycielom źródła dodatkowej, rzetelnej informacji na temat ofert szkół, rynku pracy i zatrudnienia,
- d) udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom,
- e) prowadzenie zajęć grupowych aktywizujących i wspierających uczniów w świadomym planowaniu dalszej ścieżki kształcenia oraz podjęciu roli zawodowej,
- f) w przypadku spraw trudnych kierowanie do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno – pedagogicznych i urzędach pracy.

VI Kierunki współpracy z Radą Pedagogiczną

- a) tworzenie i zapewnienie ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- b) realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej zawartych w programie pracyszkoły,
- c) współpracowanie z instytucjami wspierającymi szkolny program doradztwa zawodowego: kuratoria oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno- pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, zakłady doskonalenia zawodowego itp.,
- d) wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym.

VII Współpraca z rodzicami

Praca z rodzicami dotyczy pedagogizacji oraz sfery informacyjnej. Zajęcia dla rodziców mają na celu udzielenie im pomocy w wyborze dalszej drogi kształcenia ich dzieci. Praca z rodzicami obejmuje także:

- a) kształtowanie postaw pro aktywnych dzieci wobec pracy i edukacji,
- b) zwrócenie uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej,
- c) kształtowanie postawy szacunku do pracy innych,
- d) umiejętność współdziałania,
- e) samodzielność obsługi,
- f) kształtowanie cech utrzymywania ładu, porządku, doprowadzanie podejmowanych prac do końca,
- g) porządkowanie miejsca pracy,
- h) nauka szacunku do drugiego człowieka,
- i) kształtowanie postaw umiejętnej współpracy w grupie.

VIII Metody i formy pracy

Metody i formy pracy wykorzystywane w klasach 0-VI:

- a) wykłady i warsztaty realizowane na godzinie wychowawczej,
- b) spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- c) wycieczki pokazujące charakter pracy i jej różnorodność,
- d) udział uczniów w konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych,
- e) konsultacje dla uczniów i rodziców pomagające podjąć decyzję o wyborze przyszłości,
- f) prezentowanie wyników projektów i zawodów na tablicy,
- g) informacje o doradztwie zawodowym na stronie internetowej szkoły.

Metody wykorzystywane na zajęciach doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII:

- a) metody aktywizujące – burza mózgów, dyskusja,
- b) metody testowe,
- c) metody audiowizualne – filmy edukacyjne, programy multimedialne, zasoby Internetu, prezentacje multimedialne,
- d) treningi umiejętności społecznych,
- e) pogadanki,
- f) wywiady,
- g) gry i zabawy,
- h) warsztaty rozbudzające świadomość planowania rozwoju i kariery zawodowej,
- i) warsztaty służące samopoznaniu i określaniu predyspozycji wyznaczających rozwój zawodowy i karierę zawodową,
- j) warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania,
- k) warsztaty uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny).

Zbiór form i metod kształcenia, wynikających z WPDZ wskazuje, iż realizacja programu powinna opierać się na planowaniu i realizowaniu go przez całą kadrę pedagogiczną, pod kierunkiem doradcy zawodowego lub osoby wyznaczonej przez dyrektora, do pełnienia tej funkcji. Nauczyciele szkoły, wdrażając w plan pracy szkoły, program WPDZ uwzględnić powinni konkretny etap edukacyjny oraz możliwości klasy. Do realizacji zadań powinni zostać włączeni wszyscy rodzice, niezależnie od wieku dziecka, bowiem program przewiduje realizację treści programowych na wszystkich szczeblach edukacji.

IX Przewidywane efekty

Realizacja Wewnątrzszkolnego Programu Doradztwa Zawodowego pomoże uczniom:

- a) w świadomym planowaniu kariery edukacyjnej oraz kształtowaniu określonych postaw i zachowań społecznych związanych z planowaniem przyszłości zawodowej,
- b) w poznaniu własnych zainteresowań, predyspozycji, mocnych i słabych stron oraz tego, jaką rolę pełnią w wyborze zawodu,
- c) w zrozumieniu, jak ważne dla własnego rozwoju teraźniejszego i przyszłego jest ciągle kształcenie i doskonalenie,
- d) w zdiagnozowaniu źródeł niepowodzeń, stresu, frustracji i poznaniu sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- e) w poznaniu podstawowych podziałów zawodów oraz wymagań rynku pracy,
- f) w określaniu i diagnozowaniu przeciwwskazań zdrowotnych dla interesujących ucznia zawodów,
- g) w zrozumieniu problemu bezrobocia,
- h) w nauczeniu się pisania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny).

Ponadto program ten włączy rodziców do aktywnego wspierania swoich dzieci w proces wyboru i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej. Dla wszystkich nauczycieli program doradztwa będzie wytyczał planowanie i realizację tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych.

X Badanie i ocena efektów

Zadania związane z prowadzeniem i realizacją programu mają na celu pogłębienie samooceny uczniów oraz pomoc w odnalezieniu zarówno swoich pasji jak i marzeń wpływających na dalszy rozwój osobisty, co w konsekwencji poprowadzić ma do osiągnięcia optymalnej drogi zawodowej dlatego zamiast standardowego oceniania rekomenduje się rozwijanie wśród uczniów takich umiejętności jak:

- a) dążenie do autorefleksji,
- b) umiejętność pracy w grupie,
- c) umiejętność sporządzania analiz,
- d) umiejętność wyciągania wniosków z sytuacji trudnych,
- e) umiejętność refleksji zachowań swoich i innych,
- f) umiejętność oceny swojej pracy i swoich możliwości.

Taka ocena będzie sprzyjała w procesie otwierania ucznia na budowanie własnej oceny, umiejętność uczestniczenia w dyskusji czy w zadaniu zespołowym. Wpłynie także pozytywnie na postrzeganie przez ucznia procesu dążenia do osiągnięcia celu jak naturalnej i potrzebnej ścieżki rozwojowej wpisanej w życie człowieka.

Ocenę rekomenduje się także zastąpić ankietami, pytaniami ewaluacyjnymi, tworzeniem dokumentów aplikacyjnych.

XI Ewaluacja programu

Ewaluacja WPDZ jest niezbędna aby działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców. Ewaluacja realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego dokonywana jest na bieżąco na podstawie rozmów z uczniami (autoanaliza, informacja zwrotna), rodzicami, wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym oraz poprzez analizę dokumentacji szkolnej. Ewaluacja odnosi się do wszystkich rodzajów działań z uczniami: udzielanej informacji, rozmów z uczniami, pracy grupowej. Szkolny doradca zawodowy sporządza roczne sprawozdanie z realizacji programu szkolnego i prezentuje je na spotkaniu Rady Pedagogicznej. Realizację zadań oraz zgodność tematyki zajęć z programem na bieżąco, w okresie całego roku szkolnego, monitoruje dyrektor (wpisy do dziennika zajęć lekcyjnych). W ewaluacji programu istotne są także rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu. Na potrzebę jego realizacji dopuszcza się zarówno zmiany w samym doborze form i metod jak i zmianę tematyki zajęć, związaną z nagłą zmianą zarówno rynku pracy, oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych jak i zapotrzebowana uczniów. Dopuszcza się wspomaganie aktualizacjami dostępnymi w Ośrodku Rozwoju Edukacji w Warszawie na stronie www.doradztwo.ore.edu.pl.

Ewaluacja programu powinna być ukierunkowana na ciągłe doskonalenie programu służące dostosowaniu do go potrzeb i możliwości uczniów, możliwości szkoły oraz ofert rynku lokalnego.

XII Bibliografia

1. Grzelak B., *Program realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego w kl. 7 SP*.
2. Krauz A., *Edukacja jutra. System orientacji i poradnictwa zawodowego*, Rzeszów 2010.
3. *Rozporządzenie MEN z dn. 12.02.2019 w sprawie doradztwa zawodowego*
4. *Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej*, Autorzy: A.Dziurkowska, B.Fronczek, S.Głuziński, E.Kaczmarek, A.Kamarowska, R. Maciejczyk, M. Madelska, H.Pasternacka, A.Sowińska, E.Załoga, Warszawa 2017.
5. *Przykładowy Program orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej*, J.Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymuła, K.Nikorowska, Warszawa 2019.
6. *Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola*, M.Bujakowski, I.Chmiel, J.Hytkowska-Fąbra, K. Sarad-Deć, D.SowiarWEarszawa 2019.

7. Sidor-Rządkowska M., *Coaching kariery – doradztwo zawodowe w warunkach współczesnego rynku pracy*, Warszawa 2018.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z auto-analizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzy-stając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

WYKAZ TEMATÓW REALIZOWANYCH NA LEKCJACH DORADZTWA ZAWODOWEGO W
KLASIE VII W ROKU SZKOLNYM 2020/2021

LP.	TEMAT	ILOŚĆ GODZIN	REALIZACJA PODSTAWY
1.	Każdy z nas ma zdolności.	45	1.2,1.4,1.6, 2.1, 2.3, 3.1, 4.4
2.	Jak pracować w grupie? Przykład na rozwijanie kompetencji kluczowych.	45	1.5, 2.1, 2.3, 4.2, 4.3
3.	Moje umiejętności a wymarzony zawód.	45	1.1, 1.3, 1.4, 1.6, 1.7, 2.2
4.	Mocne i słabe strony – autoprezentacja.	45	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 1.7, 2.6, 2.7, 4.4
5.	Jak rozwijają się moje zainteresowania?	45	1.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4
6.	Planowanie przyszłości edukacyjnej i zawodowej.	45	1.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4
7.	Ja za dwadzieścia lat.	45	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 2.6, 4.1, 4.2
8.	Zawody, które funkcjonują w moim otoczeniu. Który wybrać?	45	3.1, 3.2, 3.3, 3.4,
9.	Małymi krokami do celu czyli jak prowadzić ścieżkę awansu.	45	4.1, 4.2, 4.3, 4.4
10.	Kompetencje na rynku pracy.	45	1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 4.3, 4.4
11.	Zawody - film	90	3.1, 3.2, 3.3
12.	Jak dojść do celu - film	45	3.1, 3.2, 3.3
13.	Spotkanie z ciekawym człowiekiem.	45	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6

WYKAZ TEMATÓW REALIZOWANYCH NA LEKCJACH DORADZTWA ZAWODOWEGO W
KLASIE VIII W ROKU SZKOLNYM 2020/2021

L.P	TEMAT	ILOŚĆ GODZIN	REALIZACJA PODSTAWY
1.	Jak wygląda system edukacji w Polsce?	45	3.1, 3.2, 3.3, 3.4
2.	Mój cel edukacyjny i zawód na całe życie.	45	1.3, 1.4, 1.5, 2.5, 3.4
3.	Kierownik, lekarz czy elektryk? Zawody z pasjami.	45	4.1, 4.2, 4.3, 4.4
4.	W niedalekiej przyszłości widzę siebie jako...	45	2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3
5.	Praca uszlachetnia i jest wartością.	45	1.6, 1.7, 2.4, 2.5, 2.6
6.	Zawód przyszłości – Czego będzie oczekiwał ode mnie świat?	45	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 4.2
7.	CV i list motywacyjny bez tajemnic.	45	2.1, 2.2, 2.7
8.	Autoprezentacja	45	2.1, 2.2, 2.7
9.	Gdzie znaleźć informacje o edukacji i rynku pracy	45	3.1, 3.2, 3.3, 4.1
10.	Alternatywne drogi dojścia do zawodu	45	4.3, 4.4
11.	Praca w świecie wirtualnym	45	1.3, 2.1, 2.4, 2.5, 2.6, 2.8, 3.3
12.	Zawody - film	90	3.1, 3.2, 3.3
13.	Spotkanie z ciekawym człowiekiem	45	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6